

Eltiporva - A vészorszak és az Országos Széchényi Könyvtár

2014/05/28 - 2014/09/30

[1]A Holokauszt

Emlékév keretében kiállítás nyílt az OSZK-ban, amely az 1944-es könyvbetiltásokat, a könyvmegsemmisítést, valamint a könyvtár Kézirattára akkori vezetőjének, Halász Gábornak az életművét és tragikus sorsát mutatja be.

[2]A Holokauszt Emlékév keretében nyílt kiállítás az 1944-es könyvbetiltásokat, a könyvmegsemmisítést, valamint a könyvtár Kézirattára akkori vezetőjének, Halász Gábornak az életművét és tragikus sorsát mutatja be.

A háború előtti magyar politikai vezetőréteg, Hitlert figyelve, félve, – hiszen tőle várhatta Trianon tragédiájának legalább részbeni orvoslását – Ausztria Németországhoz való csatolása után három héttel, 1938 áprilisában Darányi miniszterelnök által beterjesztette „a társadalmi és a gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról” való javaslatot, vagyis az első zsidótörvényt. Ezt követően a jogegyenlőséget durván sértő zsidóellenes törvények és rendelkezések sora tette másodrendű állampolgárokká a magyarországi zsidóságot. Ám minden jogfosztás és korlátozó intézkedés dacára az itteni és az ide menekült zsidók egzisztenciája 1944. március 19-ig – más, a németek befolyása vagy megszállása alatti országokhoz képest – mégis viszonylagos biztonságban volt. Német követelésre és a magyar közigazgatás – sajnos igen hatékony – asszisztálásával ugyanis csak ezután kezdődött meg a zsidók teljes elkülönítése, majd – mint nemsokára bebizonyosodott – a szinte biztos halált jelentő deportálása. Mindennek a magyar szellemi életre nézve is lesújtó következményei voltak. A megszállás után ugyanis az Európában addig – a háborús cenzúra ellenére – szinte példátlan szabadságot élvező magyar könyvkiadás és sajtó „gleichschaltolása” is bekövetkezett. Nem csak, de főleg a zsidó származású szerzők műveit (közülük mintegy két és félezer „zsidó” alkotást), számos napilapot és folyóiratot tiltottak be. Sőt, német példa nyomán, de magyar kezdeményezésre megkezdődött a zsidó írók köteteinek megsemmisítése is.

[1]A kiállítás mindenekelőtt az utóbbi, a maga valóságában, de szimbolikus erejével is szörnyű pusztítást eredményező eseménysort kívánja érzékletesen bemutatni, rádöbbenve annak felmérhetetlen, elemi erejű hatására. A kor atmoszféráját a gondosan válogatott audiovizuális dokumentumok, archív híradók és személyes emlékezések idézik. Felhívjuk a figyelmet a német megszállás után gyors egymásutánban született, a zsidóság életét fokozatosan ellehetetlenítő intézkedésekre.

Elsősorban a zsidónak minősített szerzők könyveinek szomorú sorsát szeretnénk felidézni, de azt is, hogy az Országos Széchényi Könyvtár vezetője, Fitz József, miként kísérelte meg menteni a menthetőt. Nem csak a könyvek, hanem kiváló munkatársa, a korabeli esszéíró nemzedék egyik legtehetségesebb tagja, a magyarul is egyik legszebben megszólaló irodalmár, Halász Gábor esetében is. Hogy megmenteni nem tudta, az az akkori magyar vezetőréteg és az azt – félelemből, megalkuvásból, kényszerből vagy egyenesen örömmel – kiszolgáló magyar közigazgatás örök szégyene. Még akkor is, ha német nyomás nélkül mindez nem történt volna meg. De bármennyire is fáj, azt is tudjuk: aktív magyar segítség nélkül sem.

A történelem visszafordíthatatlan. A megtörténtet, befejezettet sajnos nem lehet meg nem történtté tenni. Vizsgálhatunk egy eseménysort a végkifejlet vagy az ahhoz vezető történések felől is. Kiállításunk arról a „végkifejletről” szól, amelyben a könyvek, a gondolatok is „eltiporva” várták sorsukat. Túlélésükben, felemelkedésükben, a „Könyvtár” és a könyvtáros is fontos szerepet vállalt.

Kurátor: Nemeskéri Erika, Hanák Gábor, társkurátor: Földesi Ferenc.

A kiállítás helyszíne: Országos Széchényi Könyvtár, 1827 Budapest, Budavári Palota F épület, 5. szint, Erekyetér.

A kiállítás megtekinthető 2014. május 28. – szeptember 30. között.

Nyitva tartás: keddtől szombatig 10 és 18 óra között. A kiállítás megtekintése és a tárlatvezetés díjmentes.

A vezetést minimum hat jelentkező esetén tudjuk megtartani, ezért kérjük, szíveskedjenek legkésőbb a választott időpont előtti szerdáig részvételi szándékukat jelezni [e-mailben](#) [3], vagy a 224-3742 telefonon hétfőtől csütörtökig 9-16 óra között, pénteken 9-13 óra között.

[A konferencia meghívója](#) [4]

[A kiállítás plakátja](#) [5]

[A kiállításhoz kapcsolódó OSZK kiadványról](#) [6]

2014/06/09 - 11:51

Forrás webcím: <https://oszk.hu/kiallitasok/veszkorszak-es-az-orszag-oszechenyi-konyvtar>

Hivatkozások:

[1] <https://oszk.hu/sites/default/files/eltiporva-level.jpg>

[2] <https://oszk.hu/sites/default/files/eltiporva-megnyito001.jpg>

[3] <mailto:csoportvezetes@oszk.hu?subject=Eltiporva%20-%20csoportvezet%C3%A9s>

[4] https://oszk.hu/sites/default/files/meghivo_konferencia.pdf

[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Eltiporva_plakat.pdf

[6] <http://www.oszk.hu/hirek/eltiporva-tanulmanykotet>

[7] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2014>